

ERDÉSZETI UJSÁG

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt — kr.
Fél évre 2 frt — kr.
Negyed évre 1 frt — kr.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily
írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez
küldendők.

Megjelenik

minden Kedden

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak
helye 10 kr. Ezen kívül minden hirdetésnél
30 kr. bélyegdíj fizetendő.

Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mér-
sékelt díjak egyezség szerint.

Az erdőgazdaság érdekében.

Az erdészet és a mezőgazdaság édes testvérek s ha köztük a kor különbség annyira szembeszökő nem lenne, szinte ikreknek is nevezhetnők a kettőt. A kettő tulajdonkép egymásnak kölcsönös gyámolítására és támogatására van utalva. Hogy a két különböző ágazat között melyik a régibb, annak bizonyítására fölhozzuk a földtudósok (geologusok) által már régen elvitázhatatlanul bebizonyított tényt, hogy csak magának a legtökéletlenebb barna szénnek (lignit) a képződésére több évezred kívántatott, már pedig a lignit nem áll egyébből, mint az évezredekkel ez előtt különböző romboló erők által eltemetett őserdőknek légmentesen elzárt

és huzamos nyomás által összenyomott maradványaiból. Egyes lignit szén darabokon a fának nemét, szerkezetét és még év gyűrűit is tökéletesen fel lehet ismerni.

Egy szóval az erdőgazdaság alap feltétele, az erdő a mezőgazdasági növények létezését évezredekkel megelőzte.

Rengeteg őserdőknek és az őskori növényóriások egész seregének kellett a föld különböző részén elhamvadniok arra a célra, hogy helyükön az ugynevezett mezőgazdasági termőképes talaj képződhessék. A termő talajnak eme képződése ezzel még nem szűnt meg, hanem folyamatban van ma is és a természet törvényei szerint folyamatban lesz az idők végtelen határáig, egy szóval örökkön örökké.

TÁRCZA.

Veszedelemes vadászat.

Még az ebédnél ültünk, midőn Gergely kanász az ő neveltségéhez ugyan méltóan, egyébként azonban egészen szokása ellenére minden bevezető köszöntés nélkül, arcán olyan kifejezéssel, melyről nem lehetett megállapítani, vajjon az az örömmek, vagy pedig az ijedtségnek a kinyomata, az ebédlőbe betoppant.

Szóhoz csak sok unszolásra jutott, mert a nagy siettségtől a lélekzete is elállott s midőn végre is birtokába jutott beszélő tehetségének szakgatott, mondatokban beszélte el, hogy a mint a Pap-féle fiatalosban egy fiadzani félrevonult kocsát keresett, hirtelen és egészen váratlanul, dühösen fujva egy nagy vadkan rohant neki s csak hogy el nem ütötte lábáról.

Erősen állította ugyan, hogy hatalmas bunkós botjával csak azért nem vágott „hegyibe“, mert a sűrű

hozót fölfogta a csapást, hőködését azonban határozottan megczáfolta egész magaviseletéből kirívó ijedtsége.

A Rézalján akkoriban vaddisznót csak nagy ritkán, mint átvonuló vadat lehetett észlelni, így nem volt csoda, hogy izgatottságunkban nem hallgattuk meg tovább Gergely menekülésének módját, sőt mi több, az ebédet sem fejeztük be, hanem siettünk „czorkára“ szedni nemes vérű 5 darab kopónkat.

Atyám, ki az uradalom gazdatisztje volt, a kutyák vezetését és eleresztését a kanászra akarta bízni, ez azonban a megtisztelő megbízatás ellen kézzel-lábbal védekezett; erősen állítván, hogy inkább kész kenyérétől megválni, mintsem a kutyákat a vadkan közelébe vezesse.

Nehogy gyávaságában esetleg a czorkán vezetett kutyákat még más irányba terelje, bele nyugodtunk tiltakozásába s elhatároztuk, hogy a vagászatot az ő közreműködésének mellőzésével tartjuk meg.

A kutyákat magam vezettem, atyám pedig egy olyan váltóra állt, melyet a vaddisznók gyér meg-

Ezeket előre bocsátva méltó fölhaborodással kértem, mire való az a valóban megfoghatatlan és helyes névvel alig megnevezhető kapzsiság, melylyel a mezőgazdák minden kis erdőt mind azokon a területeken, a hol csak a legcsekélyebb értékű mezőgazdasági növény megteremhet kiirtják és mezőgazdaság részére foglalják le területét. Itt fölmerül a kérdés, vajjon nem lenne-e sokkal okszerűbb az ilyen területeket a talaj termőképességének gyarapítása céljából — bár kevesebb haszon mellett is — továbbra is erdőkezelés útján kihasználni?

A mezőgazda erre azt mondja, hogy nem, mert ő a má-nak él, elve lehetőleg jövedelmezően kihasználni minden legkisebb területet, a melyből bármi uton mentül nagyobb jövedelmet várhat. Ilyen gazdálkodása mellett azonban nem vet számot azzal a körülménnyel, hogy a föld ő termőereje sem kifogyhatlan, hanem annak is meg vannak a maga határai, mint a hogy ezt fényesen bizonyítják a régi civilizált államok, kivált Itália, Görögország és Franciaország egyes területei, vagy hogy közelebről vegyük a példát, a mi saját Kanaánunk, a híres magyar alföld. Hová lett ennek régente szinte a mesék országába tartozó termőképessége? Némely helyen ugyan még található itt az ő termő réteg, de már annak is váltakozik a mélysége és már a legtöbb helyen mesterségesen kell azt

fönntartani, trágyázni, hogy véglegesen ki ne vesszen.

Ilyen körülmények között az erdőgazdaságot, mely különben is a mezőgazdaságnak kiegészítő része, minden áron fenn kell tartani, mert az ha nem is nagy, de biztos jövedelmet hajt s így a különféle elemi csapásoknak kitett mezőgazdaságnak mintegy tartaléka, melyhez szükség esetén menekülhetünk. Szárazság, árvizek, jégeső megtámadhatja és tönkre teheti a mezőgazdasági vetemények, marhavész elpusztíthatja marhaállományunkat s megfoszthat az innen várt jövedelemtől, mindez azonban nem árt az erdőnek. Ezért kellene minden, még a legkisebb mezőgazdaság mellett erdőnek is lennie és nem lenne azt szabad még az ugynevezett kétes talajon sem kiirtani, mert az ilyen eljárás már számtalanszor megboszulta magát. Gyakran történik ugyanis, hogy a kétes (erdő- és mezőgazdaságra egyaránt alkalmasnak látszó) talajon az erdő kiirtatván, csak akkor tűnt ki, hogy az illető talaj mezőgazdasági vetemények termelésére egyáltalán alkalmatlan, míg az erdő szépen diszlett rajta.

Elteltekintve a Karszt hegység, északi és déli Magyarország, valamint Erdély nagy kiterjedésű kopár területeitől, az egyes hegyvidéki községek és egyes magán birtokok vagy közbirtokosságok erdei az okszerűtlen kezelés következté-

jelenésük alkalmával leginkább szoktak használni, mielőtt én a kutyákat eleresztettem volna.

Az egyéb vadra is jó, de sörte vadra kitünő „Dudás” kutyánk csakhamar jelezte pár vakkantással, hogy a keresett vadnak nyomán van; egyre erősebben, végre pedig helyben ugatott.

Ismerve a vaddisznó ama sajátságát, hogy egyedül létében fekvő helyét nem szívesen hagyja el a kutya előtt, a folyton ugató kutya felé törekedtem, óvatosan törtetve előre a sűrűben s midőn a vadtól már alig ötven lépésnyire voltam, lépteimet a lehetőségig meglassítottam, nehogy a lábam alatt megrecszenő valamely száraz ág zöreje által a vadnak figyelmét magamra vonjam.

A nagy szárazság és a teljes szélesend azonban minden óvatosságot csúfította, mert a vad csakhamar neszt fogott s nagy robajjal törtetett az atyám által elfoglalt állás irányába, de a sűrűségből nem tört ki s így a 60-ik évet már túlhaladt atyám gyöngeszemeivel azt kecskének nézte, mely véleményének

hangos szóval kifejezést is adott, mialatt a folyton csaholó kutyákat lecsalni iparkodott.

A vad a hang által figyelmessé téve, balról tört ki, midőn atyám tévedését észrevéve, nem késelt azt golyóval üdvözölni. A lövés — mint utóbb megállapítottuk — jól talált, mert a bal lapoczka és nyakcsigolya között befurakodott golyó a májon át hatolt.

A lövés hallatára azonnal tisztában voltam azzal, hogy csakugyan vaddisznót üldöznek kutyáink, mert előzőleg, midőn atyám a kutyákat visszaszóllitgatta, azt hittem, hogy azok a Gergely kanász által keresett koczára akadtak s már előbbi állásomat elhagyva, a jobbról levő cserkész utra húzódtam, midőn egyszerre csak észreveszem, hogy a megsebzett vad egyenest felém tart.

Azonnal megálltam s örömtől repeső szívvél vártam a következő pillanatot. Jól kipróbált fegyveremben bizva, egészen nyugodtan várakoztam, míg a vad tőlem alig 10 lépésnyire érte ekkor homlokát célba véve, elsütöttem fegyveremet. A lövés után a sűrűségben

ben, sőt sok helyütt a hatóságok lanyhasága folytán annyira pusztuló félben vannak, hogy azok területei maholnap sem erdőnek, sem szántóföldnek, sem pedig legelőnek nem lesznek használhatók s az egész nem lesz egyéb vízmosások által megszakgatott, termőrétegétől megfosztott kopárságnál, mely csak a holdak számát szaporítja, egyébként pedig mit sem ér.

Az ilyen területeknek termővé s használhatóvá tétele, szóval azoknak mesterséges uton való ujja teremtése az erdészeti személyzet legmagasztosabb föladata, mit nem csak a jövővelmezőség szempontjából kell teljesíteni, hanem azért is, mert az erdő az ő conserváló erejénél fogva nem csak a jelené, hanem inkább a jövőjé, ő lévén hivatva a föld termő erejét fenntartani s azt a jövő nemzedékek részére is biztosítani.

Ez az, mit a néppel első sorban kell megértetnünk s mi iránt szívét fogékonnyá kell tennünk, mert azon ezen a téren az ő fölfogása még fölötte hiányos. Föl kell világosítanunk a népet, hogy a kopárokká vált földterületek nem csak hogy elvesztek reá s jövődelmére nézve, hanem ezen kívül még sok egyéb bajnak is előmozdító. Köztudomásu ugyanis, hogy az árvizeket mi sem mozditja elő annyira, mint a kopár területek sokasága, melyeken a záporok vize rohamosan, minden akadály nélkül

lefutván, földuzzasztja a folyók vizét. A szelek és viharok ellen mi sem védi meg olyan jól a vidéket, mint az erdőség, melynek ellentállásán erejük megtörik. A levegő egészséges voltát mi sem segíti annyira, mint a növényvilág kipárolgása, hogy ne mondjuk kilégzése és senki sem tagadhatja, hogy a világ legeszségesebb vidékei erdők borította területeken vannak.

Föl kell világosítani a népet, hogy az ültetvény nem lesz örök időközön át tialom allatt, hanem idővel, midőn a marha szája alól kinőtt, gazdag legelővel fogja megfizetni türelmünket, fája pedig biztos jövődelmi forrásul fog szolgálni ha nem nekünk, hát utodainknak. Egyetlen alkalmat sem szabad elmulasztanunk, hogy a népet mindezekre nézve mindig és mindig, valahányszor csak érintkezünk vele, ezekre oktassuk, mindaddig, míg sikerült belőle az előitéleteket kiirtani s őt érveink helyességéről meggyőzni.

Mindig és mindenben az lebegjen szemünk előtt, hogy a jó erdész nem csak a jelennek, hanem kivált a jövőnek munkása s kell, hogy ennek is éljen.

A medve természetrajzához.

A medvéről, erdeink eme gyönyörű és hatalmas ragadozójáról már sokat irtak, legyen szabad a sokhoz nekem is valamit hozzátennem abból, a mit hosszú erdészeti pályámon magam tapasztaltam.

annyira körülfogott a füst, hegy semmit sem láttam s így azt sem tudtam, hogy a vad elesett-e, vagy pedig még egy lövésre van szüksége. Tépelődésemből csakhamar egy hatalmas lökés riasztott föl, mely bal alsó lábszáramat érte.

Oda tekintve nagy volt az én meglepetésem, de még nagyobb az ijedtségem, midőn a nagy agyarást magam mellett láttam. Nem vagyok félénk természetű, de megvallom az igazat, hogy ez egyszer megijedtem s puskám bal csövét inkább csak a vad elriasztása céljából a levegőbe sütöttem s abban a pillanatban annak háta mögé ugrottam. Az agyaras szerencsémre nem fordult felém, hanem csendesesen előre törtetett.

Zavaromból és ijedtségemből csakhamar magamhoz térve, a sűrűségeen keresztül egyenes irányban a vad után iramodtam és sikerült is azt utolérnem s ekkor egy a füle tövére irányított sikerült lövéssel életét kioltanom.

Az első lövésem nem a homlokát találta a vadnak, hanem az orrán keresztül az alsó állkapcsát

zuzta szét s ennek tulajdoníthatom, hogy rajtam nagyobb sebet nem ejtett s lábaimról le nem rántott.

Az agyaras csakugyan hatalmas példány volt s feltörve 152 kilót nyomott.

Sikeres vadászatunk öröme az azon a napon véletlenül hozzánk vetődött jegyzővel együtt hatalmas áldomást csaptunk, de engem a kapott seb mégis két heti szoba áristomra kárhoztatott.

Meiszter Gyula
m. kir. közalap. erdőőr.

ADOMÁK.

Borzasztó.

— Hogy jártál, kedves barátom, mikor tegnap részegen haza kerültél?

— Borzasztóan, barátom! duplán láttam a feleségemet!

Lefőzte.

A z u r: Szabad önt kísérnem?

A h ö l g y: Ó igen, ha 15 frt fizetéssel és libériával beéri.

Az egész világ előtt ismeretes, hogy a medve nagy ingyencz és szereti nem csak a vad, de az édes gyümölcsöket is, a mézet, kukoriczát, de hogy ingyencségének kielégítésére még pisztrángot és rákot is fogjon, hogy halásszon és rákásszon, ezt csak az fogja elhinni, ki azt — mind e sorok írója — saját szemeivel gyakran látta az őserdőkben.

A Krassó-szörényi havasalji erdőkben huzamosb időn át foglalatostkodtam; itt a Temes folyó egyik mellék folyójának, a „Riu alb“ pataknak egyik felső mellék-völgyében, az úgy nevezett „Kalini mikán“ fölül meleg források vannak, melyekben igen sok rák van. A nyolczvanas évek elején egy őszön a rönkfelvétel alkalmával lent a völgyben kő gurulást és csattogást hallva, hirtelen beszüntettem a munkát és hallgatóztunk, hogy mi lehet a zaj oka. Az egyik munkás határozottan állította, hogy kívülünk más ember a környéken nincs és így a zaj csak a meleg forrásokban rákászó medvétől eredhet. A dolog kíváncsivá tett s egy kis kerülővel és rövid félórai kapaszkodás után az ellenkező oldalra kerültem s egy sziklacsúcs mögött gyönyörködtem a medve koma ügyességében. Öröm volt nézni, hogy emelgette bal lábával a meleg forrásban lévő köveket s jobb lábával hirtelen alácsapva, a talált rákot milyen élvezettel rakta csunya vörös szájába, melyből nem sok teketória után került a rákász gyomrába.

A halászatot szinte hasonló módon gyakorolja, mint a rákászt s három vagy négyszeri megfigyelésemkor ámulva láttam, hogy a medve a patakon mindig alulról fölfelé haladva halászik, mint a hogy a pisztrángok is alulról fölfelé szoktak vonulni. Én ebből azt következtetem, hogy a medvének nagyon jó megfigyelő képessége van s a szerzett tapasztalatokat kihasználni igyekszik.

A hires görgényi havasok táján való tartózkodásom alkalmával történt egy izben, hogy a mint a Veleicza nevű erdőrészben ballagtam jó telivér lovamon, egyszerre csak egy hatalmas medvével tatáltam magamat szemben. A meglepetés kölcsönös volt, melyhez nálam még a rémület is járult, midőn a medve két lábra emelkedett előttem, mint ha támadásra készülne. Nem volt vesztegetni való időm s jó lovamat sarkantyuba kapva ugrottam el a fenevad mellett, mi közben ő dühösen felém köpött s azután hirtelen tüskön-bokron át elinalt a sűrűben. Mint ha csak megvetésének akart volna kifejezést adni gyávaságom fölött.

Egy más alkalommal a „culmea vurvuluj“ egy szirtjén fekve bámultam az allattam tátongó mélységbe, midőn figyelmemet egy kedves jelenet kötötte le. Mélyen alattam egy pár maczkó a nélkül, hogy jelenlétemet észrevette volna, kedélyesen makkolt. Szélcsend volt s így szimatot nem foghattak. Az órák háromnegyed tizenkettőt mutatott; tudtam, hogy a bekötő helyen 12 órakor számtalan szikla robbantás lesz s kíváncsi voltam, hogy a maczkók megszepennek-e a robbantások dőrejeire.

Az első robbanásnak a hegyoldalokon százzszorta visszaverődő dőrejeire a medvék meglepődve emelték föl otromba fejeiket, de a későbbi robbanásokat nem méltattak figyelmükre s nyugodtan legeltek tovább a nélkül, hogy távozásra csak gondoltak volna. Megjegyzem, hogy ez 1873 október havában történt, midőn Felső Fancsalon az óriási tutaj bekötő helyének kiszélesítése céljából egész nyáron át robbantások folytak, miből arra lehet következtetni, hogy a medve a vadonban is mindenre rá szokik, még a zajra is.

A medvetánczoltatók által produkált medve tánczban gyakran van alkalma a gyermek seregnek gyönyörködni, de ki hinné, hogy a medve még a szabadban is hódol ennek a gigerli szenvedélynek? Egy Panku Szanda nevű ruszkai vén vadász beszélte nekem, hogy egyszer mint orvvadász ment ki Mehádia vidékén a Cserna folyó Jutta völgyében medve lesre. Midőn egy jó vastag luczfenyő mögé elrejtőzve jó soká várt volna, egyszer csak alig 30 lépésnyire zümmögést, majd olyan hangokat hall, mintha csak zsákokat vagdalnának földhöz. Figyelmessé lévén, egyszer csak látja, hogy egy nagy medve egy széldöntött fenyő törzsre fel-fel ugrál, ugrál és zümmög; bizonyosan medvedalát dudolta s hol jobb, hol bal lábával tépte a fa kérget, mintegy taktust verve dalához. A komédia tartott vagy öt perczig s a vén orvvadász a préda biztos tudatában gyönyörködött a rendkívüli jelenetben, de bánatára, mert a medve hirtelen vig ugrásokkal, morogva tűnt el a sűrűségben a nélkül, hogy a vadász rá lőhetett volna.

Vén praktikus.

LEVELEZÉS.

Nagyfülöpi erdő, 1897. november hó 17-én.

Tekintetes szerkesztő ur!

Az „Erdészeti Ujság“ valamelyik számában közölve volt, hogy egyik mezőőröm egy őszi éjszakán kiült egy kukoriczás szélébe vaddisznó lesre s csakhamar észrevett az éji homályban egy mozgó alakot s nem kutatván annak milétét, oda durrantott s csak akkor, midőn a lovait kereső ember, kinek subáját alaposan kilyukasztotta, oda szólt neki: „no mit csinál? ne izéljik hát!“ tudta meg, hogy biz ő nem vaddisznóra, hanem emberre lőtt.

Nos hát ez a mezőőr az én régi buzgó szolgám, András bácsi volt, kit buzgólkodásáért községi kézbesítővé választottunk volt meg, mint a hogy azt akkori-ban közöltem is. Igen, de ő új állapotával nem volt megelégedve, mert a vágya erővel visszavonzotta őt a mezőhöz, mint jó magamat az enyém az erdőhöz.

Azt mondja a Szent Írás, hogy „zörgessetek és megnyitvatik, kérjete és megadatik“. Ezen az uton én is, András bácsi is megnyertük, a mi után vágytuk, én az erdőt, ő a mezőt.

Ez előtt egy hónappal főnökömtől három napi

szabadságot kaptam, hogy Bihar megyei kis birtokomról a végleges költözködést megtegyem Szabolcs vármegyébe, hol most alkalmazva vagyok, tehát ez alkalommal meglátogattam András bácsit is, kit azonban nagy búban találtam s nyomban el is kezdte beszélni bánatának okát.

— Tessék csak meghallgatni — kezdé bánatosan — mi történt ismét velem! A kukorica törés alkalmával künn valék a mezőn s úgy 10 óra tájt észrevettem, hogy egy darab kukoriczásban vaddisznó lakmározik; nekem sem kellett több, lehúztam csizmáimat, hogy ne kopogjanak s úgy lábujjhegyen közelébe lopóztam s a mint megpillantottam, sok tévovázás nélkül oda is gyújtottam, mire az alaposan föl is fordult. Hej, de bánatra vált örömöm, midőn hozzá menve megláttam, hogy az nem más, mint Finta István uram magkoczája. A dolgot eltussolni nem lehetett s így elmentem a tulajdonoshoz s barátságosan megegyeztem vele 52 frtban.

— Az bizony kicsit sok egy lövésért — mondtam szánakozva.

— Igen, de ennek csak a felét fizettem, másik felét pedig a kanász, ki nem vigyázott jól a rábizott jószágokra s veszett fejszének nyele fejében megmaradt nekünk a kocza husa.

András bácsi már nem is a pénzét fájlalta, hanem inkább azt, hogy a kocza hasas volt. „Szegény kocza!”

Én is szánakozva sóhajtottam föl: „Szegény András bácsi, csakugyan disznó szerencséje van kendnek!” s pár vigasztaló szó után elbucsuztam az öregtől.

A szerkesztő ur hive

Bodó László
községi erdőőr.

Kérdések.

4. Öcsém az utmesteri pályára akar lépni. Kérdés: milyen vizsgát és hol kell neki tenni; mik ennek a vizsgának a tárgyai és milyen kézi könyvek használata ajánlatos a vizsgának sikeres letételéhez?

Egy előfizető.

5. Jakab Ferencz és Schüller Antal kartársaim lakását szeretném megtudni; kérem a felvilágosítást lapunkban vagy czimem alatt (Felső-Venicze, u. p. Sárkány, Fogaras megye) közölni. Juhász, erdőőr.

Feleletek.

ad 2. A cserző üzem nem egyéb, mint cser sarjerdő üzem 15—20 éves vágás forgással. Cser sarjerdő üzemre csak kedvező égalji fekvésű, erőteljes termőképességű erdőtalaj alkalmas. A rendszeres cserüzem alapföltételei:

1. Alacsony forda, mint a hogy föntebb jeleztem,

15—20 éves; kedvező talaj viszonyok között még 15 éven alól is, mert a kérget le kell hántani, mielőtt felső rétege repedezni kezd, mert a repedezés a cserkéreg hátrányára van.

2. A cser sarjerdő a kéregnek jobb fejlődhetése czéljából a gyomoktól, bokrok és lágyfa sarjaktól megtisztítandó és gyakran ritkítandó, mi által a cserkéregnek mind mennyisége, mind minősége fokozódik.

3. A felfák sűrűn ne hagyassanak, mert az általuk okozott árnyék a kéreg képződését hátráltatja.

4. A vágás ideje a nedvkeringés kezdetével áll be, tehát április végén és május elején van. A vágást megelőző télen a vágásterület a gyomoktól és idegen fanemektől megtisztítandó, valamint a cserzésre alkalmatlan girbe-görbe tölgyek is kivágandók.

A felujtás sarjadzás által történik, a ritka sorok csemetékkel utánpótlandók, beültetendők. Természetes, hogy a fa ledöntése után hántatik meg és a kéreg megszáritatik. Ezen művelet a háznál is megtörténhetik, azonban a kéregnek nem szabad a döntött fán soká maradnia, mert a nedv kiszáradásával a hántás kétszerte nehezebb.

Van a cserüzemnek még egy neme, az ugynevezett kétkoru üzem, mely abban áll, hogy a 20 éves fordaszak területe két részre lesz osztva úgy, hogy 10 év múlva a vágás ismét ugyanarra a területre visszakerül, honnan csak a 20 éves fák vétetnek ki, a többi pedig a gyomoktól, lágy fáktól és a cserzésre alkalmatlan tölgyektől megtakarítván, folytonos világos állásban a meghagyott fa sokkal jobban nő és a kéreg is kiadóbb.

Vén praktikus.

ad 4. Az utmesteri szolgálatra nézve fölvilágosítással szolgál a kereskedelemügyi m. kir. Ministeriumnak 1895 évi október hó 19-én 50332 sz. alatt kibocsátott utasítása. Az utmesteri állomások betöltésénél előnnyel bírnak az igazolvánnyal ellátott kiszolgált altisztek, ez azonban nem zárja ki, hogy más alkalmas egyének az állást el ne nyerhessék. A vizsgát az illető kerület államépítészeti hivatalánál kell letenni, mely alkalommal a következők igazolandók:

1. hogy a magyar nyelvet szóban és írásban birja és valamely tényálladékról szabatos jegyzőkönyvet képes szerkeszteni;

2. hogy az elemi szám- és mértanból annyi ismerettel bir, hogy a négy műveletet tört és tizedes számokkal szabatosan végrehajtani, egyszerű sokszögek területét, továbbá prismák és gúla köbtartalmát kiszámítani képes, kereszt szelvényeket tud felvenni, a részletes építési határozatokat ismeri, végül a fedanyag minőségének, beágyazási módjának ismeretével bir;

3. az uj hossz-, terület-, köb- és sulymértéket s azoknak való arányát ismeri;

4. a kavicsolt utak fentartásánál előforduló mukák, nevezetesen az építéshez használni szokott anyagok főbb tulajdonait, a mész, habarcs (magyarul „malter“)

és beton készítési módját, továbbá a fa- és fakötések főbb szabályait ismeri;

5. a rajzolásban annyi jártassággal bír, hogy a kisebb tervekről és építményekről hű rajzot készíteni képes.

Mind ezeket a tudományokat elsajátíthatja a „Kézi könyv a m. kir. állami utmesterek részére” című műből, melyet a „Pátria” irodalmi részvénytársaságnál Budapesten, vagy bármely könyvkereskedés útján megszerezhet.

Kérdését azért tárgyaltuk kimerítően, mert többen lehetnek olvasóink között, kik a jobb javadalmazásu és kényelmesebb utmesteri állásra pályázni szeretnének s így utbaigazításunknak hasznát vehetik.

A szerkesztő.

ad 5. Jakab Ferencz nevű előfizetőnk van s ennek lakása Barczánfalva, u. p. Szurdok, Máramarosmegye. A másik kérdezett nem ismerjük.

A Szerkesztő.

Különfélék.

Az erdei ember. Zágrából egy hetvenesztendős agg remete halálának híre érkezik. Élettörténete szomorú és romantikus, mintha nem is a minden fölött oly gyorsan napirendre térő tizenkilencedik században élt volna, hanem valamikor régen, a középkorban, a mikor pusztákon, erdőkben gyakran ütöttek tanyát a sors mostoha fiai. Marschalko Györgynek hívták az öreg remetét. Valaha jószágban élt, Nustar faluban, hol szép háza és földje volt. Egy nap vetett véget egész boldogságának: neje és két gyermeke meghalt egyszerre. Ekkor Marschalko György odahagyta házat, menekült az emberek közül, s a Zágráb közelében levő otolinácsi erdőbe vonult vissza. Itt élt már harminc éve a magányban egy hatalmas fa alatt. Birtokát eladta, a rengetegbe csak egy tálat, egy baltát vitt magával, meg a pipáját. Egyebe nem volt. Nagy ritkán bement a faluba kenyérért dohányért, de isten a megmondhatója hogyan, úgy elszegényedett, hogy ezt is úgy kellett összekoldulnia. Szívesen adtak a szomorú agastyánnak. Az idén aztán sokára elmaradt. Néhány falubeli elment utána nézni. Ott találták az erdőben, a fa alatt, holtan, tetemére a százados tölgy hullatott csendesen hervadt leveléből szemfedőt. Megvitték a hirt a faluba, eljutott a földesurhoz, Khuen-Belasi Henrik grófhoz is, ki elrendelte, hogy az agg remetét az alá a fa alá temessék, melynek lombjai alatt harminc évig siratta némán, magányosan elhunyt szeretteit.

Állat-Succik. A természet című állattani és vadászati folyóirat érdekes dolgokat ír az állatok koplaló-képességéről. Az állatok koplalóképessége — így írja — igen különböző. Így a krokodilus, a kígyó vagy a tekenősbéka évekig el lehet táplálék nélkül, míg ellenben a vakond, ha huszonnégy órán át nem jut eledelhez, éhen hal. A koplaló-képesség rendszeren az állat korától, termé-

szetétől vagy életmódjától függ. Fiatalabb egyének hamarabb pusztulnak el, mint a kifejlettek; eleven természetűek hamarabb, mint a lomhák; a növényevők rövidebb ideig bírják ki az éhséget, mint a húsevők; a a hidegvérűek rendszeren fölülmulják a melegvérűeket a koplalás nehéz mesterségében. Ezek szerint a fiatal fülemile 24 óránál tovább nem bírja ki az éhséget, a magevő madár 2 napig élhet eledel nélkül, az egér 3 napig, a a házinyul 10 vagy 12 napig, a macska 16—36 napig, a skorpió 9 hónapig, a csörgőkígyó 26 hónapig. a Proteusz pedig élél 5 évig is eledel nélkül.

Milyen lesz a tél? Loveley londoni időjós, a ki negyven év óta foglalkozik a meteorológiával és szigoruan tudományos elveken alapuló időjósításai Angliában évtizedek óta komoly figyelemben részesülnek, az 1897—98-iki télről is közzétette jóslását. Loveleynek jóslása csöppet sem vigasztaló. E szerint november második felétől fogva egészen december közepéig esős, kellemetlen idő lesz, mely tűrhetetlenné teszi az utcán való tartózkodást; eme négy hét alatt annyi eső fog esni, hogy a folyamok sok helyütt megdagadnak és árvízveszedelmet okoznak. December 15-én vagy 16-án fordulat fog beállni. Egyszerre oly erős fagy köszönt be, melyhez fogható évtizedek óta nem volt; az európaiak azt fogják képzelni, hogy Szibériában vannak, de szerencsére ez a másik véglet sem tart sokáig, mert már január első napjaiban, talán 4-én vagy 5-én, újra enyhére változik az idő és ilyen marad is egészen március elejéig, a mikor kemény utótél fog bekövetkezni; ekkor aztán lesz bőven hó és fagy és az emberek téli ruhában is fázni fognak. Csak március vége felé lesz megint enyhébb idő, mely aztán eltart egészen a fagyos szentek idejéig, a mikor Európa sok részében újra fagy fog beállani, sőt még Orbán napján is vigyáznunk kell, mert 1898-ban ez a szent is ki fog tenni magáért s hideg fuvalatával végig fog vonulni egész Európán.

Egy család tragédiája. A nadrági vashámor egyik gépházában a gőzkazán, nyilván a gépész gondatlansága folytán, megrepedt s a kisugárzó forró gőz a gépészt borzasztóan megégette, úgy hogy haldokolva vitték a lakására. Megrémült felesége egy üveggel sietve a gyógyszerért küldte egyetlen kis leánykáját, a gyermek azonban egy sikátorban futásközben elbukott s az eltört üveg cserepeire oly szerencsétlenül esett, hogy az egyik üvegdarab nyakán az ütőeret elvágta és a szerencsétlen leányka, mivel kiáltásait senki sen hallotta, ott vérzett el az út közepén s úgy találták meg később holttestét az arra menők. A gépész másnap reggel halt meg iszonyu kínok közt. Az anye közel van az örüléshez.

Szabadságharcos az őserdőben. „Az őserdőben” cím alatt a Clevelandban megjelenő „Szabadság” egy kivándorolt magyar szabadságharcos tragédiáját beszéli el, Lenkey János komáromi születésű magyar ember végig harcolta a 1848-iki szabadságharcot. A hatvanas években Amerikába vándorolt, hol először a

kaliforniai városokban próbált szerencsét, de mikor folytonos balsors üldözte, elhatározta, hogy teljesen visszavonul az emberi társaságból. Távol a városok zajától, a Sierra Nevada vadregényes tájain keresett lakást és meg is találta azt a Bridal hatalmas vizesése mellett, mely mellett a nagy Niagara vizesése eltörpül, a mennyiben itt a Merced folyó 2040 lábnyi magasságból zuhan le a tátongó mélységbe. Itt ütött tanyát Lenkey, hol a vadászat és az indus sirok kifosztogatása volt egyedüli foglalkozása. A felásott tárgyakat a smithoniáni múzeumba küldte, honnan több ízben kapott érték kisebb-nagyobb összeget. A munkát midig sötét éjjel, esős időben végezte, a midőn biztos volt arról, hogy nem láthatják. Egyszer azonban rajtavesztett. Lenkeyt megleste egy fiatal indiánus s boszut álltak rajta. Megtámadták a házat s több lövéssel s törsturással meggyilkolták. Eddig a clevelandi Szabadság regényes története.

Széttépett állatszeliiditő. Brüsszelből táviratozzák. A Wulf-cirkusz ma borzalmas jelenetnek volt a színhelye. X. grófnő állatszeliiditő bement az oroszlan-
ketrecbe s ott mutogatta művészetét. E közben a nőstény-oroszlan hirtelen rávetette magát és marcangolni kezdte a boldogtalan asszonyt. A közönséget óriási pánik fogta el s a kijárókhoz rohant. Sokan megsebesültek. A cirkuszszolgák vasrudakkal az oroszlan-
ketrecbe nyomultak és a grófnőt kiszabadították a fenevad karmai közül. A grófnő, ki kétségbeesetten védelmezte magát, elájult. Sérülései halálosak.

A szerencsétlen ugyanaz az álarcos hölgy, a ki az elmúlt nyáron Budapesten produkálta magát a Krembs-cirkuszban. Az oroszlanok nálunk annyira szelidek voltak, hogy egy Fröhlich János nevű újságíró fogadásból szintén közéjük ment a ketrecbe, X. grófné tragédiája bizonyosan részvétet kelt budapesti ismerősei körébe. A titokzatos

állatszeliiditő állítólag csak passzióból üzte a veszedelmes sportot, mert milliomosnak mondják.

Vagyon a szeméten. Egy londoni újság közlésezi azt a vagyont, melyet a londoni utcai szemétkben találnak. E szerint a lefolyt esztendőben a londoni utcák szemétkben körülbelül 60,000 forintot találtak aranyban, ezüstben és rézben, továbbá 2000 forintot csekkekben, 25,000 forintot bankjegyben, 60,000 forintot vasuti részvényekben; találtak továbbá 68 női órát, 6 férfi órát, 22 gyűrűt, 134 melltűt, 618 karperecet, 6 fogsort, 18,000 arcképet és 98 messzelátót. Mindezeket a tárgyakat egy évig a tulajdonosok számára fönntartják Ezen kívül még a szemétk közt találtak 7000 forint értékű papírost, 600 forint értékű bőrt, 1200 forint értékű eltört üveget és 2000 frt értékű rongyot.

Felelős szerkesztő és lapkiadó tulajdonos
Podhradszky Emil.

Fontos téli idényre!

Téli halina (Filz) csizmák

(saját gyártmány)

erősek, meleget tartók, csinos kiállításban; 4 évig is viselhetők; jóságért és tartósságért kezességet vállalok.

Árak: uraknak 4 frt 50 kr., nőknek 3 frt 50 kr.

Megrendelésnél pontos mérték beküldését kérem.

Lengyel Albert, erdőőr

Ürmös, u. p. Ágostonfalva, N. küllő megye.

Legbiztosabb szer
az általánosan elismert és jó hatásnak bizonyult

„BARÁT-ITAL”

című növényyszer gyomor-likőr készítményem **székrekedés, hideglelés, étvágytalanság** és az ebből eredő bajok ellen. Egy üveg ára 40 és 80 kr. használati könyvel együtt, mely számos köszönő levelet is tartalmaz.

Kapható szászsebesen és minden község és város fűszerkereskedéseiben, valamint Hódmező-Vásárhelyen a készítő

Zenke Zoltánnál Árpád-utca 12.

A nmélt. m. kir. és osztr. cs. keresk. miniszter
urak által kihirdetve és törv. védve.

Ismét elárúsító fűszerkereskedők nagyobb
jutalék mellett keresetnek.

MEGJELENT

BLUM és TÁRSA

udvari egyenruha szállítók

legujabb árjegyzéke.

Kérjen mindenki egy példányt ezen kiváló elsőrangú czégtől, mely bérmentve lesz azonnal beküldve.

A nagyméltóságu földmivelesügyi m. kir. Ministeriumnak 1894 évi augusztus hó 11-én kelt magas intézkedésével,

czégünk ujjalag megbízott

a nagytekintetű erdőtiszték és az erdészeti altiszték egyenruhájának szállításával.

Tisztelettel értesítjük tehát, hogy nálunk minden néven nevezendő egyenruházati czikkek

hivatalos uton részletfizetésre

megrendelhetők.

POLGÁRI RUHAK

a legjobb francia és angol divat szerint készítetnek.

Vidéki megrendelések kiváló figyelemmel eszközöltetnek.

Óvakodjék mindenki oly czégektől, melyek olcsóbb ajánlattal akarják régi vevőinket félrevezetni

Kiváló tisztelettel

BLUM és TÁRSA

BUDAPEST IV.

Sütő utca 2. Szervitater sarkán.

elsőrangú egyenruha készítő intézete.
Ő csász. és kir. Fensége József Főherceg udvari szállítói
A földmivelés m. kir. Ministerium szállítói.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.